

hooger dan die bij de tot heden gevolgde procedure, welke geheel te mijnen laste kwamen. Het is mij echter gebleken, dat er voor mijne zaak — die tevens de zaak van verscheiden reserve-officieren van gezondheid is — veel belangstelling bestaat, want ik ontving talrijke brieven van collegae, waarin mij om inlichtingen gevraagd werd en eventueel steun toegezegd. Eenige mijner vrienden, die in dezelfde omstandigheden verkeerden, hebben het plan geopperd om voor gezamenlijke rekening te gaan procederen. Dit ware te overwegen, doch het aantal is nog beperkt.

In dit opzicht zij er op gewezen, dat deze quaestie alle reserve-officieren van gezondheid raakt, die hun eerste dienstverband van 8 jaar beëindigd hebben, herbenoemd zijn vóór 1 Januari 1932 en thans pas na 15 dienstjaren als officier of bij intrede van het 40ste levensjaar in het genot van vrede-toelage zijn gesteld en naarmate het aantal deelnemers stijgt, zal ieders aandeel in de proceskosten enz. kleiner worden.

Van belang is ook, dat het materiaal, dat door mijn rechtskundigen raadsman in deze zaak verzameld en bestudeerd is en dat ook in een civiel proces gebruikt kan worden, eventueel ter beschikking staat.

Alvorens echter een nader plan te ontwerpen, lijkt het mij verstandig eerst eens na te gaan, hoe het met de animo bij de overigen gesteld is en ik zou collegae, die eventueel (voorloopig slechts in principe) voor deelneming gevoelen, willen verzoeken mij hun adhaesiebetuiging te zenden. Blijkt de belangstelling voldoende, dan kunnen spoedig nadere voorstellen volgen. In verband met bepaalde omstandigheden zal spoedige beslissing gewenscht zijn en ik zie thans nadere berichten van belanghebbenden gaarne tegemoet.

Halfweg (N.H.) 19 Mei 1935.

FRED. C. L. KUIPERS.

KINKHOESTVACCIN.

Het belangrijke artikel van HUËT over kinkhoest en tuberculose in no. 21 van dit *Tijdschrift* is voor mij aanleiding nogmaals de aandacht te vestigen op de noodzakelijkheid het kinkhoestvaccin steeds te bereiden van kortelings uit patiënten gekweekte stammen. Het is immers bekend, dat de smooth-variant, waarin de versche stam bijna steeds groeit, na herhaalde overenting den rough-vorm aanneemt. Deze overgang gaat gepaard met virulentievermindering voor het proefdier. Wel is het vaak mogelijk den S-vorm te behouden door alle kweeken op bloedbevattende voedingsbodems aan te leggen, maar toch ontstaat er een virulentievermindering, welke zeer waarschijnlijk gepaard gaat met een achteruitgang van eventueel aanwezige immuniseerende eigenschappen. Het Rijks Instituut voor de Volksgezondheid is er dan ook steeds op uit nieuwe stammen te verzamelen. Hiervoor is echter de medewerking der collegae onontbeerlijk.

Dezerzijds worden de noodige voedingsbodems op aanvraag gaarne toegezonden. Bij een natuurlijke hoestbui (nooit bij een kunstmatig opgewekte) moet de plaat op ongeveer 15 cM. afstand geopend voor den mond worden gehouden en wel gedurende 10 tot 15 seconden. Duurt de aanval korter, dan is het noodig dezelfde plaat meermalen te gebruiken. De behoefte plaat moet *zoo snel mogelijk* hierheen worden gezonden.

Ofschoon de kans, dat kinkhoestbacillen worden opgehoest, in het begin der ziekte het grootst is, toch blijkt tot in de derde ziekteweek een niet onbelangrijk percentage positief uit te vallen. Het blijft echter gewenscht het materiaal zoo vroeg mogelijk in te zenden, het liefst in het catarrhale stadium: dit zal echter wel uitsluitend mogelijk zijn in die gevallen, waar verschillende leden van één huisgezin na elkander ziek worden.

De tijd, die een en ander vraagt, is niet onbelangrijk. De Utrechtsche collegae kan ik hierin tegemoet komen, door op hun verzoek één mijner analysten naar den patiënt te sturen, die daar een aanval kan afwachten. Voor collegae buiten Utrecht

kan ik tot mijn spijt deze regeling niet treffen, daartoe ontbreekt het benodigde personeel. Ik hoop evenwel, dat ook zij zullen willen medewerken. Kinkhoest is voor jonge kinderen een zeer gevaarlijke ziekte.

Een nauwkeurige bepaling der waarde van het kinkhoestvaccin en zoo mogelijk verbetering hiervan is een uitermate belangrijke zaak.

W. AEG. TIMMERMAN,
Directeur Rijks Instituut voor de Volks-
gezondheid. Utrecht, Sterrenbosch 1.
Telefoon 11830.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — Geneeskundige statistiek en haar uitlegging.

The Brit. med. Journ. van 18 Mei bevat een belangwekkende studie van PERCY STOCKS, ambtenaar bij het General Statistic Office, over de sterfte aan perniciose anaemie en diabetes vóór en na de ontdekking der behandeling, respectievelijk met lever en insuline. Een bespreking van deze verhandeling behoort in een andere rubriek thuis. Hier zij slechts vermeld, dat voor beide ziekten *in den aanvang* van beide vormen van behandeling een belangrijke daling van de sterftecijfers werd waargenomen, doch dat in volgende jaren de daling, vergeleken met vroeger, geringer werd. De redactie van het *Journal* ontleent aan deze feiten de vermaning, niet te spoedig gevolgtrekkingen te maken. De overwinningen der eerste jaren zouden doen denken, dat de genoemde ziekten door de nieuwe wijze van behandeling worden *genezen*. De tegenstanders der wetenschappelijke geneeskunde zouden op zulk een gevolgtrekking aanvallen, zoodra *schijnbaar* zou blijken, dat de behandeling slechts schijnbaar nut heeft. Beweert men echter niet meer, dan men *mag* beweren, n.l., dat de behandeling het leven *verlengt*, dan volgt daaruit, dat de verlengde levens na minder of meer jaren ten einde loopen, en dat dan de sterftecijfers alweder schijnbaar ongunstiger worden. De tegenstanders der inenting zouden niet triomfantelijk kunnen wijzen op sterfgevallen aan pokken bij ingeënte personen, als JENNER niet te spoedig uit zijn waarnemingen de gevolgtrekking had gemaakt, dat nu niemand meer aan pokken zou behoeven te sterven.

— Anthropologisch onderzoek van de Britsche bevolking.

De Royal Anthropological Society wenscht een uitvoerig onderzoek in te stellen naar de anthropologische gegevens der tegenwoordige bevolking van Groot-Brittannië. Een aantal onderzoekers moet deze gegevens verzamelen, rangschikken, in kaart brengen en toelichten. Hiertoe wordt geld vereischt, en de Society doet een beroep op de belangstelling van sociologen en geneeskundigen. De tijd en de arbeid der onderzoekers, hun reiskosten, de benodigde instrumenten en de publicaties der uitkomsten zullen moeten worden betaald. Men stelt zich voor ook in de musea metingen te verrichten aan geraamten (*Lancet*).

— Honderdste verjaring van den dood van Thomas Malthus.

Te Cambridge is herdacht het overlijden van MALTHUS in 1835. Er werden drie redevoeringen gehouden, waarvan de Londensche brief in *The Journ. of the Am. med. Ass.* van 27 April verslag geeft. Dr. BONAR zeide, dat MALTHUS de eerste belangrijke studie van het bevolkingsvraagstuk heeft verricht. Hij wenschte menschenlevens te sparen door te streven naar een lager sterftecijfer, ook voor de kinderen, en naar een hooger levensstandaard. De bevordering van deze studie was van nog grooter belang dan zijn eigen bijdragen. Dr. FAY betoogde, dat MALTHUS' leer aanleiding heeft gegeven tot de evolutieleer van DARWIN. (Vermoedelijk bedoelt hij, dat DARWIN aan MALTHUS' beschouwingen het denkbeeld van den